

**Základní škola Lidická, Hrádek nad Nisou, školní ul. 325,
okres Liberec, příspěvková organizace**

**Školní program environmentálního vzdělávání,
výchovy a osvěty**

pro školní rok 2022/2023

Identifikační údaje školy

Název školy: Základní škola Lidická, Hrádek nad Nisou, Školní ul. 325, okres Liberec, příspěvková organizace

Adresa školy: Školní 325, 463 34 Hrádek nad Nisou

Telefon: 482 723 402

E-mail: info@zslid.cz

Internetové stránky: www.zslid.cz – odkaz ZŠ Lidická

Ředitel školy: Mgr. Jaroslav Poláček

Zástupce ředitele: Mgr. Alena Valentová

Koordinátor EVVO: Mgr. Jaroslav Poláček

Zřizovatel: Město Hrádek nad Nisou

Charakteristika školy

Základní škola Lidická, Školní 325, Hrádek nad Nisou, okres Liberec je středně velká a plně organizovaná základní škola, která se nachází nedaleko centra města v blízkosti vlakového a autobusového nádraží.

Kapacita školy je 375 žáků v 1. až 9. ročníku. Výuka probíhá na 1. i 2. stupni ve dvou paralelních třídách v téměř každém ročníku.

Předností naší základní školy je dlouhodobá spolupráce s partnerskými školami v Hartau a Ebersbachu (SRN).

Výuka na naší škole probíhá v 17 kmenových třídách a v 8 odborných učebnách (počítačová učebna, robotika, učebna fyziky a chemie, pět jazykových učeben – NJ, AJ). Součástí školy je malá tělocvična, školní dílny a čtyři oddělení školní družiny. Žákům i učitelům je rovněž k dispozici malá knihovna.

Naši školu navštěvují žáci zejména ze spádové oblasti Hrádku nad Nisou, ale i jiných menších obcí v okolí. Žáci se v programu „Č – N školy“ od 1. ročníku povinně učí německý jazyk a jsou zapojeni v česko – německé spolupráci v rámci mezinárodního svazku škol Š:schkola. Od 3. ročníku je vyučován povinně ještě jazyk anglický. Pro žáky se specifickými problémy učení jsou vypracovány individuální vzdělávací plány. Nadanější žáci odcházejí v 5. a 7. ročníku na víceletá gymnázia. Školní vzdělávací program, který je v platnosti od 1. 9. 2021, se nazývá Klíč ke vzdělání, a jedná se o motivační název, který vychází z priorit naší školy a symbolizuje pomyslný klíč, který nabízíme žákům při odmykání cest k úspěšnému a plnohodnotnému vzdělání.

ZŠ Lidická se dlouhodobě zaměřena na nadstandardní výuku německého jazyka, která je začleněna dlouhodobě do koncepce výuky na naší škole, proto i vzniklý ŠVP je specifický. Německý jazyk a jeho výuka je podpořena spoluprací naší školy s partnerskými školami v Německu a dalšími českými i polskými školami v rámci svazku škol Š:schkola. Vedle zaměření na výuku německého jazyka se snažíme maximálně podporovat všestranný rozvoj našich žáků. Klademe důraz na větší otevřenost pedagogů vůči žákům – zlepšení vzájemné komunikace, vnímání žáků jako partnerů vzdělávání, aktivní přístup žáků k výuce. Snažíme se o vzájemnou spolupráci školy s rodiči a veřejností – zapojení rodičů do aktivit školy, zpřístupnění školy pořádáním Dnů otevřených dveří, prezentace vyučovacích metod školy aj. Jsme přesvědčeni, že symbol klíče v logu školy je výstižným vyjádřením snahy naší školy odemknout a otevřít všem žákům rodičům i pedagogům cestu k novým vědomostem, slušnému a zodpovědnému chování a především k vzájemné úctě a toleranci. Novým trendem na naší škole je podpora rozvoje přírodovědného a polytechnického vzdělávání. S podporou města jsme vybudovali nové učebny pro výuku ICT a robotiky a v tomto roce dokončíme rekonstrukci prostor pro školní dílny.

1 Školní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty

1.1 ŠVP z hlediska EVVO na ZŠ Lidická

Průřezová témata Environmentální výchovy jsou na ZŠ Lidická vyučována formou integrací do předmětů. Předměty, ve kterých se tematické okruhy Environmentální výchovy vyučují, jsou:

- Člověk a svět (I. stupeň)
- Přírodověda (I. stupeň)
- Vlastivěda (I. stupeň)
- Přírodopis (II. stupeň)
- Zeměpis (II. stupeň)
- Tělesná výchova (II. stupeň)
- Fyzika (II. stupeň)
- Chemie (II. stupeň)
- Český jazyk a literatura (II. stupeň)
- Dějepis (II. stupeň)
- Výchova k občanství (II. stupeň)
- Anglický jazyk (II. stupeň)
- Informatika (I. a II. stupeň)

V 6. ročníku absolvují žáci v rámci předmětu Přírodopis projekt s názvem „Vodní breberky“ (dříve SEV Střevlík, dnes již zaštiťuje vyučující biologie), v 7. ročníku absolvují žáci v rámci Tělesné výchovy týdenní lyžařský kurz, v 8. ročníku letní sportovní kurz a v 9. ročníku vodácký kurz.

Člověk a svět

Ve 3. ročníku je žák seznámen s prvními ekosystémy, rozlišuje živé a neživé, přírodní a lidmi vytvořené (tematické okruhy Ekosystémy, Základní podmínky života), dále provádí první pokusy, např. změna skupenství (Lidské aktivity a problémy životního prostředí), určuje organismy ve svém blízkém okolí (Vztah člověka k prostředí).

Přírodověda

Ve 4. ročníku žák prohlubuje své znalosti z tematického okruhu Základní podmínky života a seznamuje se se základy ochrany životního prostředí (tematický okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí). Dále prohlubuje své znalosti v oblasti Ekosystémů. V 5. ročníku tyto znalosti převádí do praktické oblasti života a svého působení na přírodu.

Vlastivěda

Ve 4. ročníku se seznámí s přírodními oblastmi svého okolí (Hrádek nad Nisou, Liberecký kraj), dokáže se v nich orientovat a dokáže je popsat (tematické okruhy Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí). V 5. ročníku tyto dovednosti a znalosti rozšíří na Evropu.

Přírodopis

Samotný předmět je zaměřen velice ekologicky. Už ve své charakteristice klade za důležité, aby se žáci chovali k přírodě ohleduplně a šetrně. Postupně seznamuje žáky s flórou, faunou, člověkem samotným a nerosty. Dává do popředí životní prostředí a představuje aktivity, které korespondují se zásady ekologického chování. Pomocí projektu „Vodní breberky“ seznamuje žáky s rozmanitostí ekosystémů. V každém ročníku II. stupně jsou protěžovány poznatky, znalosti a dovednosti v oblasti environmentální výchovy.

Zeměpis

Předmět si ukládá za cíl vychovat žáka nejen ve směru vzdělávacím (dovednosti práce s mapou, globusem, kompasem atd.), ale také poukázat na nutnost chovat se k přírodě a okolí s respektem a důstojností. V jednotlivých částech poukazuje na chráněné krajinné oblasti dané části světa, případně regionu České republiky, i na způsob, jak o tyto oblasti pečovat (hlavně v případě regionálního zeměpisu).

Fyzika

Tento předmět se zabývá hlavně tématy Základní podmínky života a Lidské aktivity a problémy životního prostředí. Z podstaty předmětu vyplývá, že vysvětluje žákům hlavně základní fyzikální zákony nejprve teoreticky, poté se přechází k praktickým ukázkám.

Chemie

V tomto předmětu se žák doví, jaké jsou základní chemické látky, jak s nimi bezpečně pracovat, jaké chemické látky a prvky způsobují zhoršování životního prostředí. Pracuje se hlavně s tematickými okruhy Základní podmínky života a Vztah člověka k prostředí.

Informatika.

Žáci se učí získávat, hodnotit, upravovat a prezentovat data. Významnou oblastí poskytování dat je oblast životního prostředí. Žáci se během výuky zaměří na jednu z oblastí: ochrana ovzduší, ochrana půdy a podzemních vod, ochrana vody, ochrana přírody a krajiny.

Další předměty

Dalšími předměty, kde se Environmentální výchova projevuje, jsou Anglický jazyk, Tělesná výchova, Dějepis, Český jazyk a literatura a Výchova k občanství. V těchto předmětech se průřezová témata objevují pouze okrajově, v závislosti na probíraném tématu. Například v Anglickém jazyce se Environmentální výchova vyučuje, hlavně při tematických celcích jako je Město apod. V Tělesné výchově je v 7. ročníku zařazen lyžařský výcvikový kurz, který probírá tematický okruh Vztah člověka k prostředí.

1.2 Výchovně vzdělávací cíle a výstupy EV, prostředky k jejich dosažení

Cíl	Výstup		Způsob ověření	Prostředky			
				Učivo	Předmět	Ročník	Formy, metody, postupy
Žák chápe základní souvislosti v biosféře	1. stupeň	Seznámí se s prvními ekosystémy	Vědomostní test	Interaktivní učebnice „Já a můj svět“ – Nová škola	ČaS	1., 2., 3.	- praktické ukázky formou vycházek do přírody
		Rozeznává živou a neživou přírodu	Praktický test	Výuka formou pokusů – přítomnost vzduchu v zemině, pěstování rostlin (čočka, fazole, rajčata)	Přv	4.	- praktické úkoly
		Chápe koloběh vody	Vědomostní test	Projekt „Bez vody se nedá žít“	Přv	4.	- účast na projektu
	2. stupeň	Zná základní živočišné druhy	Vědomostní test, zhodnocení žákovského portfoila (Vodní breberky, chov červů ve třídě)	Učivo „Zoologie“ v průběhu celého školního roku	Př	6.	- praktická ukázka „Vodní breberky“, projekt – chov moučných červů a pozorování jejich vývoje od larvy až po dospělého jedince
		Zná základní rostlinné druhy	Vědomostní test	Učivo „Botanika“ v průběhu celého školního roku	Př	7.	- zavedení a vyhodnocení herbáře
		Zná základní nerosty	Vědomostní test	Učivo „Mineralogie“, „Petrologie“ 1. pololetí šk. roku	Př	9.	- praktická ukázka v okolí místa bydliště (Lužické hory)

							- návštěva IQLandie (je zde příslušná sekce věnovaná minerálům)	
Žák pěstuje vlastní zodpovědnost a návyky pro žádoucí jednání vůči životnímu prostředí	1. stupeň	Třídí recyklovatelný odpad	Praktický test, sběrová soutěž	Projekt „Odpad – kam s ním“	ČaS, Prv	1., 2., 3., 4., 5.	- praktický nácvik v rámci projektového dne „Den Země“	
		Pečuje o rostliny	Péče a pěstování rostlin ve třídě i na školním pozemku	Výsev semen, péče o rostliny, přesazování na školní pozemek, péče o rostliny ve třídě	ČaS, Pracovní vyučování	3., 4., 5	- praktický nácvik v rámci třídního kolektivu – péče o květiny ve třídě - péče o školní zahradu – vysazování rostlin (rajčata, fazole, hrách)	
	2. stupeň	Třídí recyklovatelný odpad dle značek recyklovatelného odpadu	Praktický test, sběrová soutěž školy i města	Město i škola pořádá vlastní soutěž ve sběru komodit (plast, papír, tetrapak, hliník, baterky, kelímky)			6., 7., 8., 9.	- praktický nácvik v rámci projektového dne „Den Země“
		Zná chráněné oblasti ve svém okolí, umí vyjmenovat chráněné oblasti v ČR	Vědomostní test	Učivo „Česká republika“ v průběhu 1. pololetí šk. roku	Z		9.	- návštěva Jizerských a Lužických hor v rámci školních výletů
Žák vnímá a hodnotí přírodní a kulturní dědictví	1. stupeň	Vyjmenuje kulturní a přírodní dědictví ve svém okolí	Vědomostní test	Vycházky do blízkého okolí, účast na vícedenních poznávacích pobytech (Jizerské	ČaS, VI	3., 4.	- praktická ukázka formou vycházek do přírody během pobytů a formou prezentací v rámci výuky	

				hory, Lužické hory, Krkonoše) Účast na setkání v Hartau „Dočesná“			
	2. stupeň	Chápe nutnost ochrany přírodního a kulturního dědictví	Praktický test v rámci školních výletů	Učivo „Obecný zeměpis – ochrana přírody“ I- data	Z, I	6., 7.	- prezentace, vícedenní pobyt (v rámci stmelování nového kolektivu na 2. stupni)

Vysvětlivky: ČaS – Člověk a Svět, Přv – Přírodověda, V1 – Vlastivěda, Př – Přírodopis, Z – Zeměpis, I - Informatika

Ve škole máme díky projektu „Škola eko?logicky“ sestavený soubor projektových vyučování zaměřených na environmentální výchovu. Tato projektová vyučování mohou pedagogové využívat ve svých předmětech dle vlastních potřeb. Tato témata lze využívat v rámci tzv. česko-německé spolupráce (setkávacích dnů).

Jedná se o tato témata:

Název projektového vyučování	Zaměření projektu	Ročník
Odpad – kam s ním	Recyklování odpadu	3., 4.
Bez vody se nedá žít	Koloběh vody, základní podmínky k životu	3., 4., 5.
Letem ptačím světem	Základní ekosystémy – les, ptactvo	1., 2.
Domácí a hospodářská zvířata	Základní ekosystémy – pole, louky, farma	1., 2.
Poznáváme ovoce a zeleninu všemi smysly	Základní ekosystémy	1., 2.
Strom v proměnách roku	Botanika	7.
Pobyťová znamení – stopy v přírodě	Zoologie, les	6.
Sluneční soustava	Základní podmínky k životu	9.

1.3 Organizační cíle

Organizační cíle EVVO jsou ve škole zaměřeny na tyto oblasti:

- výuka pro všechny žáky
- mimoškolní výuka a zájmová činnost žáků
- lidé a personál školy
- provoz školy
- spolupráce školy s okolím
- materiální zabezpečení EV a financování EVVO

Výuka pro všechny žáky

Hlavní cíl: propojenost výuky EV v rámci 1. i 2. stupně			
Dílčí cíle	Prostředky	Indikátor	Způsob vyhodnocení
Žáci v rámci povinné školní docházky absolvují minimálně 1 výukový program v rámci vybraných předmětů	V rámci ročního plánu EVVO naplánovat pro vybrané ročníky vhodný ekologický program	Žáci vybraných ročníků absolvují navržený ekologický program	Uskutečnění navržených ekologických programů

Mimoškolní výuka a zájmová činnost žáků

Hlavní cíl: vzbudit zájem žáků o přírodu a její ochranu			
Dílčí cíle	Prostředky	Indikátor	Způsob vyhodnocení
V rámci turisticko-přírodovědného kroužku zavést nauku o ochraně přírody	Navrhnout pedagogům, kteří vedou turisticko-přírodovědný kroužek, strategii vedoucí k rozšíření vědomostí o ochraně přírody	Navržená strategie se během vedení turisticko-přírodovědného kroužku používá	Navržená strategie se používá úspěšně – žáci jeví zvýšený zájem o přírodní oblasti ve svém okolí (účast na akcích kroužku se zvýší alespoň o jednu třetinu)
Žáci školy – třídní kolektivy – úspěšně třídí všechny komodity, jejichž sběr škola nabízí	Motivovat třídní kolektivy k lepšímu sběru komodit, jejichž sběr škola nabízí	Počet třídních kolektivů, které se účastní sběru všech dostupných komodit	Umístění třídních kolektivů v městské sběrové soutěži na předních místech

Lidé a personál školy

Hlavní cíl: spolupracující kolektiv			
Dílčí cíle	Prostředky	Indikátor	Způsob vyhodnocení
Pedagogický sbor je motivovaný ke spolupráci v oblasti ekologické výchovy	Absolvování společného výjezdu do SEV s programem	Pedagogický sbor se v minimálně 2/3počtu zúčastní společného výjezdu	Pedagogický sbor se v minimálně 2/3 počtu zúčastní společného výjezdu

Provoz školy

Hlavní cíl: úspornější a ekologičtější provoz ve škole			
Dílčí cíle	Prostředky	Indikátor	Způsob vyhodnocení
Zateplení školy	Výměna starých oken Oprava střechy Oprava kotelny	Nová okna Opravená střecha Opravená kotelna	Všechny okna vyměněna. Střecha opravena. Půda zateplena. V kotelně jsou instalované nové kondenzační kotle. Budova přístavby zateplena.
Recyklace plastů a papírů ve škole	Zajištění odběru plastu ze školy	Během výuky žáci o přestávkách třídí plasty Nádoby na třídění odpadů obsahují pouze daný odpad (plast)	V každé třídě je umístěna nádoba na papír Na chodbách školy budou nádoby na plast.

Spolupráce školy s okolím

Hlavní cíl: prohloubit spolupráci s rodiči a okolím			
Dílčí cíle	Prostředky	Indikátor	Způsob vyhodnocení
Zapojit rodiče	Vytipovat rodiče (včelaře, rybáře, myslivce) Oslovit vytipované rodiče Zařídit besedy vytipovaných rodičů s žáky školy na dané téma	Počet rodičů ochotných udělat besedu s žáky Počet besed během školního roku	Nárůst počtu rodičů, kteří jsou ochotní udělat besedu během školního roku alespoň o polovinu (dnes zhruba 2-3 rodiče, plán alespoň 5 rodičů) Statistické údaje
Využít meteorologickou stanici	Sestavit a zapojit meteorologickou stanici na pozemku školy Pravidelně zapisovat výsledky Nabídnout zjištěné výsledky městu Nabídnout provoz meteorologické stanice městu	Škola sestavuje statistiku ze zjištěných údajů Údaje jsou předávány městu, které je prezentuje na svých webových stránkách	Meteorologická stanice je napojená na wifi síť města a je využívána nejenom během výuky, ale i obyvateli města – plán do konce šk. roku 2017/2018 Zatím nesplněno.

Materiální zajištění ekologické výchovy a financování EVVO

Hlavní cíl: zajistit finance pro EVVO z různých oblastí			
Dílčí cíle	Prostředky	Indikátor	Způsob vyhodnocení
Žádost o grant	Využít nápady pedagogů k vytvoření grantové žádosti Vytipovat vhodné nadační fondy Vytvoření grantové žádosti Podání grantové žádosti	Grantová žádost podána	V daném školním roce podány alespoň 1 grantovou žádost se zaměřením na EVVO
Získání financí ze sběru papíru a dalších komodit	Motivovat žáky ke sběru papíru – vyhlášení soutěže o nejlepší „sběrače“ Pořádat sběr papíru minimálně 2krát ročně	Sběrem papíru se získají finance, které jsou vedením určeny na oblast EVVO	Finance získané sběrem papíru jdou na EVVO Sběr papíru se bude konat 2krát ročně
Získání sponzorských darů od firem působících v blízkém okolí	Připravit osvětu nápadu, který bude zapotřebí zafinancovat Prezentovat nápad široké veřejnosti	Na osvětě se podílejí žáci 1. - 9. ročníku Nápad je prezentován v místním měsíčníku Nápad je finančně podpořen	Škola získá podporu alespoň 2 firem a 3 podnikatelů blízkého okolí, kteří jsou ochotni poskytnout sponzorský dar v průběhu následujících 3 let

2 Roční plán EVVO pro ZŠ Lidická ve školním roce 2022/2023

Termín	Aktivita	Cílová skupina	Odpovědná osoba (osoby)	Oblast organizačních cílů	VV cíl a výstupy, na které navazuje	Způsob ověření
Podle možnosti	Sestavení týmu pro Den Země	Pedagogický sbor	Vedení školy	Zapojení pedagogů do EV		Tým pedagogů je sestaven
09/2022	Sběr žaludů a kaštanů	Celá škola	Třídní učitelé	Zapojení žáků do ochrany přírody	Žák pěstuje vlastní zodpovědnost a návyky pro žádoucí jednání vůči ŽP	Nasbírané žaludy a kaštiny jsou odevzdány myslivcům
01/2022	Vyhlášení sběrů PET lahví, tetrapaku,		nebudeme organizovat			
09/2022	„Dočesná“ v Hartau	1. stupeň	Třídní učitelé tříd s česko-německou spoluprací	Vzbudit zájem žáků o přírodní a kulturní dědictví	Žák vnímá a hodnotí přírodní a kulturní dědictví	Třídy s č-n spoluprací se zúčastní akce „Dočesná“ pořádanou spřátelenou školou v Hartau
Dle možnosti	Sběr papíru	Podle možností	Mgr. Radomír Škaloud	Důsledné třídění odpadu	Žák pěstuje vlastní zodpovědnost a návyky pro žádoucí jednání vůči ŽP	Vyhodnocení sběru
02/2023	Lyžařský výcvik	7. ročník	Mgr. Radim Dudek	Motivace žáků k poznání přírody ve svém okolí	Žák vnímá a hodnotí přírodní a kulturní dědictví	Žáci 7. ročníku se zúčastní lyžařského výcviku v Jizerských horách nebo Krkonoších
04/2023	sběr pomerančové kůry	Celá škola	Mgr. Jana Matyášová Mgr. Ivana Nevyhoštěná	Sběr léčivých bylin	Žák pěstuje vlastní zodpovědnost a návyky pro žádoucí jednání vůči ŽP	Vyhodnocení sběru

03/2023	Jarní úklid školního pozemku	6. ročník	Vyučující pracovních o vyučování v daném ročníku	Ekologický chod školy, zodpovědnost žáků za své okolí	Žák pěstuje vlastní zodpovědnost a návyky pro žádoucí jednání vůči ŽP	Uklizený školní pozemek (zahrada)
05/2023	Poznávací vycházky – louka, les, zahrada	1. stupeň	Třídní učitelé 1. stupně	Seznámit žáky s blízkým okolím	Žák chápe základní souvislosti v biosféře	Žáci se účastní dopoledních vycházek v přírodě
09/2022 a 06/2023	Poznávací školní výjezdy v rámci činnosti spolupráce	1. stupeň	Třídní učitelé 1. stupně	Seznámit žáky s ekosystémy ČR	Žák chápe základní souvislosti v biosféře	Žáci se účastní několikadenních o pobytu v přírodě
06/2021	Sportovní kurz 8. ročník Vodácký kurz 9. ročník	8. ročník 9. ročník	Bc. D. Stehlík	Motivace žáků k poznání přírody	Žák pěstuje vlastní zodpovědnost a návyky pro žádoucí jednání vůči ŽP	Účast žáků na sportovním pobytu
06/2023	Vyhodnocení splnění plánu EVVO	Vedení školy	Koordinátor EVVO	Vyhodnocení stavu EVVO na škole		Závěrečná zpráva plnění ročního plánu EVVO

Vytvořil: Mgr. Jaroslav Poláček
Dne 31. 8. 2022

Vyhodnocení plánu EVVO 2021/2022.

Po pandemii Covid – 19 se neuskutečnila řada plánovaných sběrových akcí.

Sběrové aktivity byly v roce 2020/2021 zcela zastaveny vzhledem k pandemii a také rekonstrukci školy – nebylo možné skladovat tříděný odpad a to pokračovalo i v tomto roce.

Naopak v oblasti zlepšení provozu školy - **úspornější a ekologičtější provoz ve škole** – se nám s velkou podporou zřizovatele dařilo i v tomto roce. Proběhla rekonstrukce tělocvičny a školních dílen.

Mgr. Jaroslav Poláček